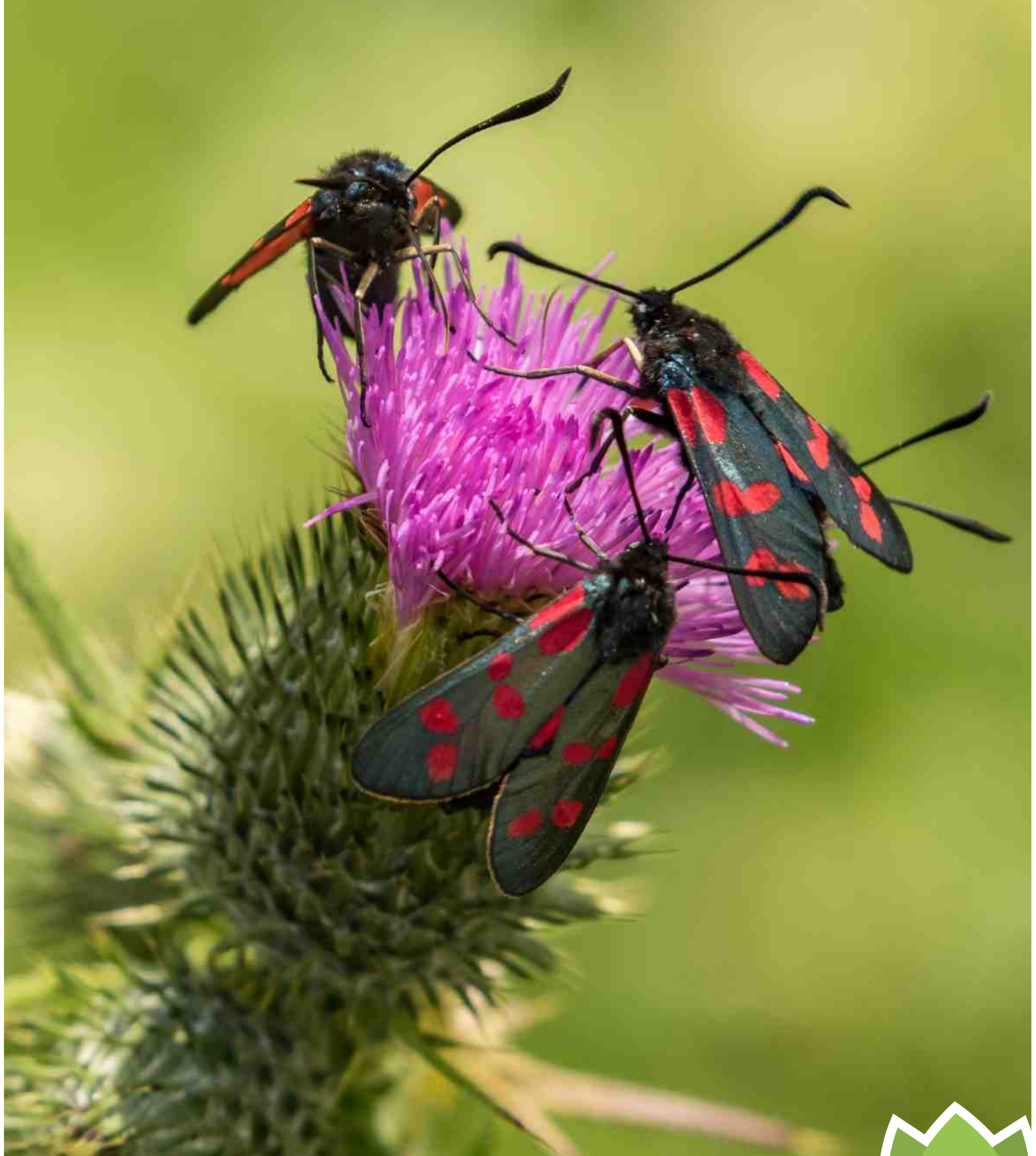

NatuurNabij

CONTACTBLAD IVN EEMLAND

BELEEF DE NATUUR!

Bestuur en Werkgroepen

Harm Jan Luth, voorzitter
06-51598157
voorzitter@ivn-eemland.nl

Piet van Dijk, secretaris
06-15825471
secretaris@ivn-eemland.nl

Roel van Wijk, penningmeester
035-5422207
penningmeester@ivn-eemland.nl

Communicatie

coördinator: vacature
natuurnabij@ivn-eemland.nl
webredactie@ivn-eemland.nl

Cursussen

Henk-Jan Strang
06-49718070
cursussen@ivn-eemland.nl

Duurzaamheid

Göran Christiansson
duurzaamheid@ivn-eemland.nl

Eemnes

Nelleke Bary
035-5382661
eemnes@ivn-eemland.nl

Excursies

Corry Heus
035-6023163
excursies@ivn-eemland.nl

Fotografie

Dick Nagelhout
035-6022802
fotografie@ivn-eemland.nl

Libellen & Vlinders

Dick Nagelhout
035-6022802
libellen-vlinders@ivn-eemland.nl

Natuurpaden

Martien van Liempd
030-2292639
natuurpaden@ivn-eemland.nl

Natuurwerkgroep Bunschoten

Wim Smeets
033-2983147
bunschoten@ivn-eemland.nl

Natuur en milieubeleid: vacature

Dick Nagelhout, bestuurslid
035-6022802
fotografie@ivn-eemland.nl

Miranda Engelshoven
06-22148437
bestuur@ivn-eemland.nl

bestuur@ivn-eemland.nl
info@ivn-eemland.nl

Padden

Tim de Wolf
035-6026761
padden@ivn-eemland.nl

Planten

Jasper Willemsen
06-42033533
planten@ivn-eemland.nl

Scholen

Mary van der Bijl en Alma Dijkgraaf
035-6021152
scholen@ivn-eemland.nl

Vogels:

Vacature
Voor de coördinatoren van de subgroepen:
zie de website bij de werkgroep Vogels

Wandelingen

Tanneke Voorintholt
035-6028377
wandelingen@ivn-eemland.nl

Weidevogels

Roel van Wijk
035-5422207,
weidevogels@ivn-eemland.nl

NatuurNabij:

Bettie Walland
natuurnabij@ivn-eemland.nl

Website: www.ivn.nl/afdeling/eemland

Bettie Walland
webredactie@ivn-eemland.nl

Ledenadministratie

Ineke Bergefurt
ledenadministratie@ivn-eemland.nl

foto omslag (sint-jansvlinders): Peter van der Wijst

NatuurNabij

Voorwoord

In deze zomeruitgave berichten uit diverse werkgroepen en het verslag van de Algemene Ledenvergadering van 20 maart jl.

In het midden, "uitneembaar", de beschrijving van het natuurpad *Door de Lanen rond Buitenzorg* in Baarn. Het pad is in 2010/2011 uitgezet door onze werkgroep Natuurpaden en is onlangs weer geheel nagelopen.

Veel leesplezier en een goede wandeling in Baarn!

Bettie Walland

Vrijwilligers gezocht!!

De werkgroep Communicatie zoekt

- Vrijwilligers voor de redactie en (online) opmaak van de NatuurNabij. Na vele jaren wordt het tijd om het stokje door te geven! De NatuurNabij verschijnt 3 keer per jaar, ongeveer in maart, juli en november.

- Een vrijwilliger die kan helpen met de techniek voor de opzet van een online nieuwsbrief voor onze afdeling ipv de huidige PDF versie.

Belangstelling? Mail de redactie via natuurnabij@ivn-eemland.nl

eikenpage - foto: Dick Nagelhout

5	Gezinsvissen
5	Weidevogellessen
6	Natuurontdektocht
7	Natuurpad Buitenzorg
11	Geboortegolf Soester uilen
12	Levenscyclus van de libel
13	Notulen ALV
14	Verslag Voorjaarsexcursie

COLOFON

NatuurNabij
Afdelingsblad van IVN Eemland
www.ivn.nl/afdeling/eemland

Secretariaat IVN Eemland
p/a Mozartlaan 10
3741HV Baarn
email: secretaris@ivn-eemland.nl

Contributie/donatie 2017

Leden: € 20,00

Donateurs: € 15,00

Gezinsleden: € 5,00

Jeugdleden: € 5,00

Ledenadministratie:
ledenadministratie@ivn-eemland.nl

KOPIJ:
natuurnabij@ivn-eemland.nl

DRUKKER:
Editoo B.V. te Arnhem

Publieksactiviteiten

Zie voor de meest recente informatie onze website www.ivn.nl/afdeling/eemland/ bij Activiteiten
Of Facebook IVN Eemland

Heidewandeling

Zondag 20 augustus 2017

Locatie, tijdstip en startplaats worden nog bekend gemaakt

Aanmelden voor deze wandeling is niet nodig

Deelname is gratis, een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

Herfstwandeling

Zondag 8 oktober 2017

Locatie, tijdstip en startplaats worden nog bekend gemaakt

Aanmelden voor deze wandeling is niet nodig

Deelname is gratis, een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

Nacht van de Nacht

Zaterdag 28 oktober 2017 's avonds

(onder voorbehoud)

Meer informatie, aanmeldprocedure etc volgt.

Deelname is gratis, een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

WORKSHOPS werkgroep Duurzaamheid

Locatie van de workshops: "De Veenweide", Soest

Prijs: gratis (vrijwillige donatie)

Aanmelden: info@EetbaarSoest.nl

Meer informatie: <http://christiansson.nl/eetbaar/calendar/>

Groentebomen

Eetbaar blad, erwten, eetbare bloemen

16 september 2017 van 14.00 – 16.00 uur

Tamme kastanje

Rapen, poffen, drogen en genieten

21 oktober 2017 van 14.00 – 16.00 uur

LEZING OVER PADDESTOELEN

De lezing wordt gegeven door Hans Meulenbelt

woensdag 27 september 2017 - 19:30 uur

locatie: Gemeente Soest

Raadhuisplein 1, 3760CA Soest

Meer informatie en informatie over aanmeldprocedure volgt

UILENCURSUS

In december 2017 zal de Uilengroep weer een cursus/lezing organiseren over "De vier uilen van Soest" met de daarbij behorende excursies.

De werkgroep zal t.z.t. hiervan melding maken via verschillende media.

Zie ook pagina 11 van deze NatuurNabij!

Familieslootvissen zondag 28 mei 2017

tekst en foto's: Alma Dijkgraaf

Zoals ieder jaar organiseerde de Wandelwerkgroep het slootvissen voor het hele gezin, een activiteit waar de Scholenwerkgroep graag bij assisteert. Al vóór tweeën stonden de eerste (groot)ouders met hun (klein)kinders te trappelen van ongeduld om de netten uit te gooien.

Ondanks het schitterende weer was de opkomst ietwat teleurstellend. We vermoeden dat veel gezinnen er vanaf Hemelvaartsdag t/m deze zondag een heel lang weekend van gemaakt hebben, zeker omdat er zomerse temperaturen voorspeld waren. Maar de volwassenen en kinderen, die wél naar de sloot kwamen, waren van het zeer enthousiaste type en geweldige vissers, die iedere vangst uitgebreid opzochten op de zoekkaarten en aandachtig luisterden naar de verhalen, die bij stekelbaarsjes, larven, slakken en kikkervisjes horen. De vangst van een waterschorpioen was de topper van de dag .. en ook een teken, dat de kwaliteit van het slootwater zo slecht niet is.

En zo werd het een familiemiddag met een héél zonnig randje !

Weidevogellessen in Eemnes

Op een tweetal scholen in Eemnes heeft IVN in een ochtendvullend programma een weidevogellessen gegeven voor groep 7 en 6/7. Als natuurgids in opleiding mocht ik de kunst afkijken.

Als start een uurtje een powerpoint met filmpjes en veel informatie over oa plas/drasgebieden, waarom onze polder zo uniek is en wat we zouden gaan zien.

Op de fiets, gewapend met verrekijker, opdrachten en klembord op zoek naar ... ja, we hebben toch echt grutto-, meerkoet-, kievitkuikens gezien!

De tureluur en ook scholeksters waren te zien en te horen, de oplettende kijkers ontdekten een rietgors, een zwanenpaar en een kraaiend. Aan het eind van de ochtend ging men voldaan terug naar school..

De zaterdag erop sta ik in de supermarkt bij de kassa voor een stuk of 8 jongens in voetbaltenue: "Mevrouw, u was het toch, met die grutto's?" Cool was dat!

Een leerzame, superleuke ervaring en voor herhaling vatbaar, dat gun je toch elk kind!

Met dank aan Nelleke, Hans en 't Spookbos,

tekst en foto's: Lieke van Bedijk.

Natuurontdektocht bij Buitenzorg

door Tanneke Voorintholt

Voor zondag 2 juli hebben mensen uit diverse werkgroepen van IVN Eemland en een tweetal verhalenvertellers een 'natuurontdektocht' georganiseerd. Een wandeling langs allerlei 'posten' over het terrein van Scoutcentrum Buitenzorg en het aangrenzende landgoed Buitenzorg.

De weergoden waren ons welgezinnd en vanaf 13.00 uur zat iedereen op zijn of haar post om vaders, moeders, oma's en opa's met kinderen te ontvangen.

Bettie ontving alle deelnemers en gaf ze een zak mee om natuurspulletjes te verzamelen voor het maken van een 'natuurschilderij' bij de laatste post. Aan het eind van de tocht kwam iedereen weer terug bij Bettie en werd er nog even gewezen op de 'tekencontrole'.

De route was te volgen aan de hand van een kaartje maar voor de zekerheid waren er op cruciale punten pijlen aangebracht.

Het spoor voerde van de 'Wensboom' en de 'Pinokkioboom' naar de eerste post: *Onnatuurlijk spoor*. Langs een touw langs het pad waren allemaal dingen verstopt die niet in de natuur horen: Een schoen, een plastic zak, een duplo-aap enz. Aan de voorbijgangers de vraag: Hoeveel dingen zie je die niet hier thuis horen? Sommige spulletjes vielen meer op dan andere. Zo is dat in de natuur ook. Martine vertelde over hoe dieren zich camoufleren, met kleuren en/of met patronen.

Bij de 'bananenvijver' kon iedereen met schepnetten vissen, onder de enthousiaste begeleiding van Harry en Dick. Zij hadden het aquarium al klaar staan waar kleine salamanders in rondzwommen.

Aan de andere kant van de vijver zat Sonja op een kleed in de zon op de zgn. *natuurontdekplek*. Welke veer hoort bij welke vogel? En welk vogeltje heeft dat nest gebouwd? Foto's van dieren konden bij het juiste voorwerp/veer gelegd worden.

Bij Piet sprongen de jongste en dapperste deelnemers tot over hun knieën in het *moddermoeras*. Andere kinderen waren wat voorzichtiger met 'vies worden'.

Vervolgens liep men via het *stiltepad* (Ssst! Wat hoor/zie/ruik en voel je?) naar de twee *verhalenvertellers*: Mia en Helena. Zij zaten prachtig gekleed bij hun wigwam en hadden met kleden zitplaatsen gecreëerd voor de toehoorders. Ze vertelden onder andere het verhaal van de kraai of een verhaal met allerlei kinderliedjes erin verstopt. Kinderen 'hingen' aan hun lippen!

En uiteindelijk kwam iedereen bij Martina met hun verzamelde natuurschatten om een *natuurschilderij* te maken. Op een grote steen, de vuurplaats, werd een gezamenlijk kunstwerk gemaakt. Rond Martina waren aan het eind van de middag, allerlei kunstwerken verschenen. Sommige kinderen waren helemaal opgegaan in het maken en wilden aan het eind van de opdracht toch een dingetje uit het schilderij meenemen. En een veer meekrijgen om thuis mee te schrijven... wie wil dat nou niet!

We kijken terug op een hele leuke middag. Niet alleen de mensen die de tocht gelopen/gedaan hebben waren enthousiast (11 volwassenen en 13 kinderen) maar ook de mensen op de posten! Zeker voor herhaling vatbaar!

natuurontdekplek - foto: Tanneke Voorintholt

verhalenvertellers - foto: Tanneke Voorintholt

vissen - foto: deelnemer

Dankjewel: Yolanda Pietersma voor het uitdenken en meehelpen uitvoeren van dit project!

Dankjewel alle mensen op de posten: Bettie Walland, Martine van der Kaa, Harry v/d Deijssel, Dick Nagelhout, Sonja Bakker, Piet van Dijk, Mia & Helena en Martina Boom. En niet te vergeten Mirjan van Scoutcentrum Buitenzorg!

Natuurpad

DOOR DE LANEN ROND BUITENZORG

(7 km)

De wandeling gaat door de uitgestrekte bossen achter landgoed Buitenzorg, dat rond 1840 werd gebouwd door door Johanna Louise van Tets, weduwe van Jhr. Mr. J. Huydecoper van Maarsseveen, die ook het veel grotere Groeneveld in bezit had. In de tweede wereldoorlog is het door de Duitsers gebruikt als kindervakantieoord. In 1948 wordt het pand bij een publieke verkoping aangekocht door het Nederlands Padvindsters Gilde, dat later door fusie overgaat in Scouting Nederland. Het gebouw is inmiddels in andere handen, maar de bijgebouwen en een gedeelte van het bos worden door Scouting Nederland nog steeds gebruikt als kampeerplek en voor allerlei andere buitenactiviteiten.

1. Start op de parkeerplaats aan de Ravensteinselaan en volg het ruiterspad achteraan het parkeerterrein.
2. Bij de splitsing links aanhouden langs een kuil met bramen en varens.
3. Bij tweede viersprong rechtdoor.

Tussen de twee viersprongen in ligt rechts een dode boom en staat er, verscholen in de jonge opslag, nog een rechtop. Voor veel planten en dieren is aanwezigheid van dood hout een levensvoorwaarde. Daarbij is de verscheidenheid aan dood hout zeer belangrijk: staande en liggende stammen, stronken, takhout, etc. Ook de boomsoort is van belang. Hout dat niet te snel verrot, kan een geschikte woonplaats zijn voor insecten. Ook onder de mossen en korstmossen zijn er soorten die alleen of vrijwel alleen op dood hout voorkomen. Voor vogels, vleermuizen en andere dieren is dood hout van betekenis door de aanwezigheid van holten als nest-, schuil- en/of slaapplek. Verder is het dode hout voor deze soorten van belang als voedselbron, vanwege o.a. de vele insecten.

Dikke staande dode bomen hebben het voordeel boven dunne bomen dat ze gebruikt kunnen worden als nestboom voor grotere dieren, zoals de boommarter, de bosuil en de zwarte specht. Ook drogen dikke dode bomen, staand en liggend, langzamer uit en verteren ze minder snel dan dunnere stammen. Sommige planten en dieren zijn daarom van de dikke stammen afhankelijk. Maar voor vele organismen die van dood hout profiteren, maakt de stamdiameter weinig uit. Het bos heeft baat bij dik en dun dood hout. In de holtes van deze dode bomen is uit zaad nieuw leven ontstaan, o.a. een lijsterbes en een braam.

4. Volg de laan met links rododendrons. Deze laan buigt rechtsaf en heeft dan links eiken en rechts beuken. Bijzonder!
5. Bij de 5-sprong het brede pad rechtdoor nemen.
6. Pad met links en rechts varens.

Varens zijn in gematigde en koude streken zoals de onze kruidachtige planten. Ze hebben een wortelstok. De wortelstok is winterhard en dus het enige deel van de plant dat overblijft na vorst terwijl het bovengrondse deel afsterft. In het voorjaar worden dan opnieuw stengel en blad gevormd.

De meeste varens hebben bladstelen en bladschijven. Vaak is de bladschijf geveerd of zelfs dubbel geveerd.

Door middel van de wortelstok plant de varen zich ongeslachtelijk voort. Geslachtelijke voortplanting gebeurt door sporen. Deze bevinden zich in bruine hoopjes aan de onderzijde van de vruchtbare bladen.

De sporen zijn haploïed, d.w.z. dat ze van iedere chromosoom slechts één exemplaar hebben net als bij ei- en zaadcellen. De sporen vallen op de grond en vormen kiemplantjes. Hierop vormen zich de ei- en zaadcellen die na versmelting voor een nieuwe diploïde plant zorgen.

Stekelvaren

Adelaarsvaren

Bananenvijver

Blauwe koepel

Varens kunnen de vorm hebben van een struik zoals de veel voorkomende stekelvaren. Een andere vorm heeft de hier massaal voorkomende adelaarsvaren die een hoogopgaande steel heeft en bladeren die dubbel en soms driedubbel geveerd zijn. Deze varen dankt zijn naam aan de figuur die te zien is als men de steel doorsnijdt. Deze heeft de vorm van een dubbele adelaar.

Veel varens zoeken lommerrijke vochtige plaatsen op. Dat geldt niet voor alle soorten. De ook veel voorkomende mannetjesvaren bijvoorbeeld voelt zich ook heel wel op droge plekken.

7. Op de splitsing rechts aanhouden.

8. Bij open grasvlakte met links een banaanvormige vijver, het naar links afbuigende pad blijven volgen.

9. Dit is een heel mooi plekje om eens rustig rond te kijken. Er is van alles te zien:

De bananenvijver heeft zijn naam uiteraard te danken aan de vorm. Aan de overkant ongeveer tussen de twee majestueuze bruine beuken lag de "blauwe koepel":

De "blauwe koepel" was een theehuisje dat behoorde tot het landgoed Buitenzorg. Wanneer deze theekoepel precies is gebouwd weten we niet. De "blauwe koepel" dankt zijn naam aan de plafondschildering: een blauwe lucht.

In de jaren 60 van de vorige eeuw werd het huisje veelvuldig door de jeugd bezocht. Menig stelletje is daar verliefd geworden. Helaas is het ook door diezelfde jeugd bijna gesloopt en is het uiteindelijk afgebroken.

In het middelste stuk van de bananenvijver is een voorde. Dat is een oude naam voor een ondiepe plaats in een rivier of vijver, waar zonder risico overgestoken kon worden. Amersfoort = voorde in de Amer of Eem.

Een prachtige plek om te spelen. Een oud-bewoner van boerderij Ravenstein vertelde dat, als er water in de vijver was, zijn kinderen met op getrokken knieën op het paard naar de overkant gingen. Wanneer de vijver een droge bedding had, tekende hij met een stok een zonnewijzer. Die stok kwam middenin te staan en als de schaduw bij vier uur stond, moesten zijn kinderen naar huis.

10. De rondlopende beukenlaan vervolgend zien we rechts een beuk, die uit meerdere stammen bestaat. Hier zijn enkele beukenootjes ontkiemd en in hun strijd om het licht zijn ze om elkaar heen gaan draaien. (foto op pagina 10)

11. Circa 20 m verder links staat een aantal moerascipressen (*Taxodium distichum*)

Deze bladverliezende boom groeit in het wild in het zuidoosten van Noord-Amerika en in een natte omgeving. Hij verdraagt zelfs dat zijn wortels enkele maanden onder water staan. Is dat het geval, dan produceert hij luchtwortels die 'kniewortels' worden genoemd en de gewone wortels van zuurstof voorzien. Een bijzondere boom vanwege de kleur: de naalden verkleuren in begin tot midden herfst van goud naar steenrood en vallen in de winter af. De schors is dof roodachtig bruin en vaak gegroefd. Typisch is de kegelvormige kroon. De moerascipres is eenhuizig; dat betekent dat mannelijke en vrouwelijke bloeiwijzen aan dezelfde plant voorkomen.

12. Ga het eerste pad rechts in.

13. Bij de T-splitsing rechts. Hier staat veel opschot van de Douglas.

De Douglas wordt vaak tot de sparren gerekend, maar hoort daar niet toe. Hij is de enige representant van het geslacht *Pseudotsuga*. Van nature komt de Douglas uit Noordwest Amerika (Brits Columbia en Washington), waar hij hoogtes van 100 m en meer kan bereiken. Hij behoort daarmee tot de hoogste bomen ter wereld. De schors van jonge bomen is glad en donkergrijs met talrijke harsknobbels, maar op latere leeftijd krijgt hij een donker-roodbruine kleur en wordt hij kurkachtig met diepe groeven. Aan het eind van de twijgen bevinden zich puntige roodbruine knoppen. Aan takken en twijgen groeien 5 tot 10 cm lange, hangende kegels, met opvallend uitstekende, drietandige dekschubben. Ze zijn rijp in de maanden augustus en september. De (jonge) naalden van de Douglas geven, als je ze door je handen laat gaan, een lichte citroengeur af. Omdat de bomen veel licht wegvangen is er weinig of geen ondergroei. In 1827 verstuurde David Douglas, een Schotse botanicus, die door Noord Amerika reisde, zaden naar Engeland. De boom is sedertdien in heel West Europa veel gebruikt voor houtproductie. Het hout van de Douglas is bekend onder de naam Oregon Pine.

Douglas

Boerderij Oost Indië

Het pad gaat over in een beukenlaan met rechts in de stammen veel spechtengaten.

Spechten vormen een vogelfamilie van kleine tot middelgrote, robuuste vogels met scherpe snabels, een stijve staart en poten waarvan de twee middelste tenen naar voren en de buitenste twee naar achteren staan. Zij leven meestal in bomen en gebruiken hun scherpe snabel en lange kleverige tong om daaruit insecten los te peuteren. Zij gebruiken hun staart daarbij als steunpilaar. Zij leven meest in paren en hakken hun nest uit in een boomstam. Als er erg veel van zulke gaten in een boom zitten, noemen we dat een spechtenflat. In Nederlandse bossen komen de grote bonte specht, de zwarte specht en de groene specht vrij algemeen voor.

14. Op de splitsing links aanhouden langs het spoor.

15. Rechts voor ligt boerderij Oost-Indië.

De boerderij Oost-Indië is een van de boerderijen rondom kasteel Groeneveld. De naam verwijst waarschijnlijk naar de bron waaruit de financiering kwam: de handel met Oost-Indië.

16. Linksaf het spoor over en rechtdoor de beukenlaan in.

17. Vanaf de H. Voorveldlaan (ANWB paddenstoel nr. 24058), na 35 m (voor de weide) naar links. Dit is alweer een beukenlaan.

18. Het eerste pad rechts, langs het bankje en aan het einde van de weide weer rechts.

19. Rechts aanhouden en het weiland volgen.

20. Bij de 4-sprong rechtdoor.

21. Op kruising met ruiterspad, met een slinger naar rechts en meteen weer naar links, het pad vervolgen.

22. Links aanhouden en bij T-kruising, voor het hek, links.

23. Blijf dit pad volgen.

24. Bij de 5-sprong rechtdoor.

Hier loopt de route dicht langs het bosbad, dat op een strategische plaats is gebouwd om van het kwelwater gebruik te kunnen maken.

In juli 1953 werd begonnen aan de bouw van het zwembad. Het viel niet mee om aan geschoolde arbeiders te komen aangezien in Nederland druk gebouwd werd in die jaren. Uiteindelijk lukte het om personeel aan te trekken via het DUW- (Dienst Uitvoerende Werken) project waardoor het verplicht was om al het grondwerk met handkracht uit te voeren en daarvoor was genoeg ongeschoold personeel in de directe omgeving van Baarn te vinden.

Het bosbad werd op 31 juli 1954 officieel geopend.

Tegenwoordig wordt het water verwarmd door zonnepanelen.

25. Bij de volgende kruising rechtdoor.

26. Het fietspad oversteken.

27. Op de 4-sprong rechtdoor, pad rechtdoor langs de spoorlijn (aan uw linkerhand) blijven volgen.

28. Het fietspad oversteken.

29. Bij de kruising rechtdoor.

30. Bij de grote weg links over de brug over het spoor. Langs deze weg liggen fraaie buitens.

In de Gouden Eeuw, van 1600 tot 1672, stond Amsterdam centraal in de ontwikkeling van Baarn. Baarn was vergeleken met het grote Amsterdam slechts een dorp, maar wel een aantrekkelijk dorp voor de hoofdstedelijke kooplieden en patriciërs. Zij lieten tot ver in de achttiende eeuw weelderige zomerverblijven en jachthuizen bouwen op grote stukken land in Baarn. Zoals het lustslot 'Soestdijk', tussen 1674 en 1678 gebouwd, de buitenplaats Groeneveld en ook hofstede 'De Eult', omstreeks 1640 gebouwd door de Amsterdamse burgemeester Johan Bicker op een stuk grond aan de dijk naar Soest.

De Amsterdamsestraatweg, waar u nu langs loopt, maakte deel uit van de route Amersfoort-Amsterdam en ligt er al

sinds 1745.

Na de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort in 1874 nam de handel en industrie toe en werd Baarn van een agrarisch dorp een villadorp. Veel welgestelde lieden, grotendeels afkomstig uit Amsterdam, kwamen zich hier tijdens de zomermaanden of permanent vestigen en lieten ruime villa's bouwen op grote kavels. Vele families, die in het buitenland (Nederlands Indië) rijk waren geworden, kozen Baarn als hun laatste aardse woonoord. Hier konden ze in alle rust, omgeven door weiden en heidevelden, genieten van hun laatste levensjaren. Dat gaf Baarn de macabere bijnaam "het groene graf".

31. Waar het bos begint bij de houten slagboom (tegenover de Jacob van Lennepaan) links weer het bos in en meteen weer links, achter de woningen langs.
32. Bij splitsing rechts, een sparrenlaan in
33. Volgende kruisingen steeds rechtdoor tot de T-kruising
34. Bij deze T-kruising links af. Dit is weer de laan met links eiken en rechts beuken
35. Op 5-sprong na de greppel rechts, nu steeds rechtdoor
36. Hek waar de eik helemaal omheen is gegroeid, de natuur laat zich niet zo snel uit het lood slaan!
37. Na boerderij Ravenstein rechts de Ravenssteinselaan in. (De weg rechtdoor gaat naar kasteel Groeneveld)

Boerderij Ravenstein is een hallenhuisboerderij (oude benaming Saksische boerderij) en is een boerderijtype dat voorkomt in Oost- en Midden-Nederland. Van oorsprong is het een langgerekt, driebeukig gebouw met de 'deel' in het midden en de stallen aan weerszijden. Boerderij Ravenstein is een onderdeel van het landgoed Groeneveld en het heeft een veestal, die dier- en publieksvriendelijk is.

De voormalige deel van de hoeve is ingericht als boerderijwinkel. Het biologische assortiment van deze winkel bestaat o.a. uit: groenten, fruit, zuivel, brood, vlees etc. Verder is er een koffiehoeke en een buitenterras, speelruimte voor kinderen en vanuit de Skybox in de duurzaam gebouwde veestalling kan men kijken hoe de koeien en kalveren zich in de stal vermaken.

38. Na diepe greppel rechtsaf het smalle laantje met oude beuken in.

Dit laantje werd vanouds het Schoollaantje genoemd omdat het rechtstreek uitkwam op het gebouwtje dat Johanna Louisa van Tets, die ook Buitenzorg liet bouwen, beschikbaar stelde. Het is van 1840 tot 1859 als school in gebruik geweest, daarna moesten de kinderen van Groeneveld en de boerderijen naar school in het centrum van Baarn.

39. Voorbij enkele dode bomen, na kruising met ruiterspad, linksaf. Hier is het start-/eindpunt.

Gedraaide beuk

De werkgroep Natuurpaden van IVN Eemland zet natuurpaden uit in de regio Eemland en verzorgt de beschrijvingen van die paden.

De bestaande paden worden regelmatig nagelopen.

Het natuurpad Door de Lanen rond Buitenzorg is in 2010/2011 uitgezet. Omdat dit een zogenoemd stiltegebied is werd de route niet voorzien van paaltjes, Van dit pad is geen boekje, de beschrijving in PDF is te downloaden via www.ivn.nl/afdeling/eemland/natuurpaden

Zie voor alle uitgezette natuurpaden de website: www.ivn.nl/afdeling/eemland/natuurpaden.

Van de natuurpaden De Korte Duinen, De Lange Duinen, Over Eng en Brink en De Zoom is een boekje met beschrijving verkrijgbaar

-via IVN Eemland (email: info@ivn-eemland.nl)

-bij de VVV Amersfoort. (De VVV in Soest is opgeheven)

Meedoen?

Wil je meehelpen met een nieuw pad of bestaande paden af en toe checken?

Meld je aan bij Martien van Liempd, coördinator van de werkgroep Natuurpaden.

Email: natuurpaden@ivn-eemland.nl:

Foto's bij deze beschrijving: Max Kruijtzter

Geboortegolf bij de Soester uilen in 2017

door Len de Goede

2017 is een recordjaar voor kerk- en steenuilen!

Dit jaar werden 22 steenuilen geringd (hiervan zijn 19 jonge uilen en 3 volwassen vogels), in 2016 zijn waren het er 10. Voor de kerkuilen was het een uitermate goed jaar met 42 uiltjes. Het recordjaar 2007 met 27 stuks is hiermee ruim uit de boeken geschreven. In 2016 werden 14 uilen geringd.

De bosuilen hadden in 2010 hun record met 12 stuks. Die zijn dit jaar wat achter gebleven met in totaal 6 jongen. Helaas is er een nest verloren gegaan, het is goed mogelijk dat er hierbij een boommarter in het spel is geweest. In 2016 werden er 4 geringd.

Ransuilen broeden niet in kasten en zijn daardoor moeilijk te vinden. Dit jaar zijn er geen ransuilen geringd, er zijn wel 4 jongen waargenomen.

De werkgroep Uilen van IVN Eemland heeft een druk seizoen achter de rug. In de wintermaanden zijn alle uilenkasten geïnspecteerd, schoongemaakt en aangepast daar waar nodig. De werkgroep doet dit allemaal op vrijwillige basis. Wij zijn afhankelijk van donaties, hiervan kunnen wij materiaal aanschaffen.

In 2005 is de werkgroep gestart met intensieve controle van de nestkasten en het ringen van de uilen. Als ringen worden teruggevonden kan via het Vogeltrekstation in Wageningen worden opgevraagd wanneer de uil is geringd. Deze terugmeldingen zijn o.a. gekomen vanuit Hapert en zelfs een uit Italië (record lange afstandsvlieger).

Natuurlijk komen ook uilen van elders in onze Soester polder broeden. U moet hierbij denken aan Hoogland West en Nijkerk. Er worden voornamelijk jonge uilen geringd die nog niet zijn uitgevlogen.

Waar zitten onze Soester Uilen:

De bosuilen zijn veelal (in de bossen) rond Soest Zuid te vinden.

De kerkuilen nestelen vaak in nestkasten die onze werkgroep heeft opgehangen, meestal in boerenschuren.

De steenuilen verblijven heel graag in de polder.

En de ransuilen zoeken hun eigen nest (meestal van kraaien) in de hele omgeving.

In samenwerking met Natuurmonumenten zullen in het najaar 4 nieuwe steenuilenkasten bijgeplaatst worden in het Soesterveen gebied. Daar hangen er op dit moment al 4.

Natuurlijk gaat het werk van de werkgroep door, want alle kasten worden later dit jaar nogmaals gecontroleerd en schoongemaakt. En wie weet zijn er uilen die een tweede nest groot brengen. Al met als dus een erg succesvol seizoen.

Uilencursus

Mocht dit uw interesse gewekt hebben; in december 2017 zal de werkgroep weer een cursus/lezing organiseren over "De vier uilen van Soest" met de daarbij behorende excursies. De werkgroep zal t.z.t. hiervan melding maken via verschillende media. Voor meer informatie kunt u ook contact opnemen met uilen@ivn-eenland.nl

volwassen ransuil - foto: Len de Goede

jonge bosuilen - foto: Thon Stoffelen

De levenscyclus van de libel

tekst en foto's: Dick Nagelhout

Ieder kind leert het verhaal van de bloemetjes en de bijtjes. Maar hoe zit dat eigenlijk bij de libel?

De geslachtsorganen zitten bij een libel achteraan het lichaam. Omdat het mannetje het vrouwtje vast moet houden met zijn achterlijf brengt hij eerst zijn sperma naar het secundair geslachtsorgaan vooraan zijn achterlijf. Het vrouwtje neemt met haar geslachtsopening daar het sperma over. Zo ontstaat het karakteristieke paringswiel. De paring kan enkele uren duren.

Toegegeven, de procedure ziet er wat ingewikkeld uit. Er is discussie over de vraag of de mens nu 200.000 jaar of 300.000 jaar bestaat. Libellen bestaan al 300 miljoen jaar dus ze hebben er succes mee.

Bevruchting vindt pas plaats bij het leggen van de eitjes. Om alle eieren te bevruchten paart het vrouwtje meerdere keren met verschillende mannetjes. Het gaat hierbij om honderden tot duizenden eitjes. Ze kunnen worden uitgestrooid boven het water of afgezet op de oeverrand, maar juffers (een kleine categorie libellen) leggen ze meestal in gaatjes die het vrouwtje in waterplanten snijdt.

Sommige soorten overwinteren als ei, maar in de meeste gevallen komen na enkele weken de larven uit de eitjes. Het menu van de larven bestaat uit plankton, wormpjes en kleine insecten. Kleinere soortgenoten worden ook graag genuttigd.

Afhankelijk van de soort blijven de larven een aantal maanden tot enkele jaren onder water en vervellen tijdens de groei negen tot zeventien keer.

Maar eindelijk breekt die mooie zonnige dag aan waarop ze al vroeg besluiten boven water te komen om 'uit te sluipen'. Ze klimmen meestal langs een waterplant omhoog en na enkele uren trekken ze hun laatste larvenjasje

paringswiel bruinrode heidelibellen

Net uitgeslopen noordse witsnuitlibel met larvehuidje

uit. Eerst de kop, daarna achtereenvolgens het borststuk, de poten en het achterlijf. Vervolgens pompt het beestje zich op met lichaamsvloeistoffen en moet het nog enkele uren uitharden. Het zal duidelijk zijn dat dit een kwetsbare periode is, vandaar waarschijnlijk de term uitsluipen.

Nederland telt 64 zich voortplantende soorten libellen. Als je lid wordt van de werkgroep Libellen & Vlinders kun je in Eemland ongeveer 30 soorten tegenkomen.

Bronnen: Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, KNNV, EIS-Nederland en Vlinderstichting

Notulen Algemene Ledenvergadering

20 maart 2017 om 20.00 uur

Locatie: Clubhuis Vogelzang te Soest

Aanwezig: ongeveer 21 leden/donateurs

Bestuur: Harm Jan Luth, voorzitter, Bettie Walland, secretaris, Roel van Wijk, penningmeester, en Dick Nagelhout, algemeen bestuurslid. Na bestuursverkiezing: Piet van Dijk (secretaris), Miranda Engelshoven (algemeen bestuurslid).

Notulen: Bettie Walland (tm punt 5) en Piet van Dijk (punt 6 e.v.)

1. Opening

Harm Jan opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

2. Mededelingen:

Er zijn geen mededelingen.

3. Notulen Algemene Ledenvergadering van 11 april 2016.

Er zijn geen opmerkingen. De notulen van de Algemene Ledenvergadering van 11 april 2016 worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Financieel jaarverslag 2016 en begroting 2017

Roel van Wijk, penningmeester, geeft een korte toelichting.

De NatuurNabij verschijnt in 2017 3 keer in plaats van 4 keer, wat goedkoper is.

De het bedrag van de afdracht voor leden aan het landelijk IVN is hoger geworden omdat de afdracht per lid is verhoogd.

- Verslag van de kascommissie en decharge penningmeester

Gerard Buter, Kascommissie:

Ineke Bergefurt (lid Kascommissie) is vanavond wegens ziekte verhinderd.

Wij zijn in februari bijeengekomen en hebben het Financieel Jaarverslag 2016 en de achterliggende administratie over 2016 gecontroleerd.

Op grond van onze controles hebben wij geconcludeerd dat het Financieel Jaarverslag 2016 een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen per 31 december 2016 volgens de Balans en van het resultaat over 2016 volgens de Staat van baten en lasten over 2016. Daarnaast zijn wij van oordeel dat de achterliggende administratie over 2016 voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

- Decharge penningmeester

De Kascommissie adviseert de Algemene Ledenvergadering de penningmeester decharge te verlenen over het verslagjaar 2016.

Dit voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

- Benoeming nieuwe Kascommissie

Geert Kuitenbrouwer stelt zich beschikbaar als lid van de nieuwe Kascommissie. Roel heeft nog iemand benaderd als lid van de Kascommissie, maar wacht nog op antwoord.

- Begroting 2017: geen opmerkingen

5. Jaarverslagen bestuur en werkgroepen over 2016

Er zijn geen opmerkingen over de jaarverslagen. Harm Jan bedankt de werkgroepen voor hun verslag.

6. Bestuurssamenstelling

- Harm Jan Luth, Roel van Wijk en Dick Nagelhout stellen zich herkiesbaar en worden bij acclamatie herkozen. Piet van Dijk en Miranda Engelshoven worden bij acclamatie gekozen tot nieuw bestuurslid. Er waren geen tegenkandidaten ingediend.

Secretaris Bettie Walland stelt zich niet herkiesbaar en neemt afscheid als bestuurslid.

Harm Jan staat stil bij haar omvangrijke takenpakket en haar nauwgezette en alerte manier van werken. Er zijn bloemen en een pakket natuurtijdschriften.

- Harm Jan spreekt uit dat het goed is dat het bestuur weer op vijf personen is. De vele taken van het secretariaat worden zo mogelijk verdeeld onder Piet en Miranda. Taken worden in overleg overgenomen. Harm Jan spreekt uit dat het bestuur vooral een dienstbaar orgaan is.

7. Jaarplan 2017

Wordt ongewijzigd vastgesteld.

8. Rondvraag

- René Buisman merkt op dat er geen werkgroep Natuur- en milieubeleid meer is, maar er is een aantal ontwikkelingen die een bedreiging vormen voor de natuur. Er is eigenlijk geen sterke belangengroep in de regio en misschien is het een taak voor het IVN om dat weer op te pakken, suggereert hij.

vervolg op pagina 15 >>

Voorjaarsexcursie naar de Biesbosch

20 mei 2017, verslag: Violet Middelman, foto's: Corry Heus

Om 8:00 uur vertrokken we vanaf de Oude Kerk te Soest om een klein uurtje later te parkeren bij Fort Lunet in Raamsdonkveer. Het zonnetje scheen en de sfeer zat er gelijk al goed in bij de 28 deelnemers. We waren benieuwd wat de dag zou gaan brengen!

Terwijl we bij Fort Lunet een bak koffie/thee nuttigden gaf gids Toon, geboren en opgegroeid in de Biesbosch uitleg over het gebied.

Rond 9:30 uur stapten we in 3 elektrische sloepen, 3 vrijwillige schippers waren nodig en vol enthousiasme staken Han, Pieter en Geert hun hand op.

Via de Donge voeren we richting de Biesbosch, onder de rook van de Amercentrale door. We volgden de Donge tot de Bergse Maas die we moesten oversteken om de Biesbosch te bereiken. Het was gelukkig niet druk op de rivier maar er kwam toch wel een groot schip aan. De vrolijke gesprekken aan boord van de 3e sloep kregen wel een iets gespannen toon toen het schip snel dichterbij kwam...

Veilig behaalden we de overkant en voeren verder over een brede geul. Een stukje verderop linksaf een kreek in. Aan de stam van een wilg kon je mooi zien hoe hoog het water staat bij vloed. Iets verderop kwamen we bij een plas-dras gebied. De restanten van een vroegere boomgaard waren nog te zien.

We voeren weer terug over de kreek om even later aan te leggen bij Sint Jansplaat voor een wandeling op het eilandje. Prachtige velden met Fluitenkruid, zingende vogels en verder niets. Zalig! Op de bootjes waren er al genoeg foto's gemaakt, maar nu konden de liefhebbers van de macro-fotografie ook aan de slag.

Op de dijk waren niet alleen insecten te zien: er waren vogels aan het fourageren, er vlogen vogels over, er zongen vogels, het uitzicht op de omgeving was schitterend.

De tocht ging verder over de dijk naar de Sint Jansbrug. Gids Toon vertelde vol passie over de verhalen uit de tijd van de 2e wereldoorlog. Bijzonder en om stil van te worden.

Hierna tussen de grienden terug naar de sloepen. De grienden die niet meer worden onderhouden bestaan uit grote bomen, maar er zijn ook grienden die nog steeds elke één of twee jaar worden gesnoeid. Gids Toon wees ons ook op een 'beverglijbaan', een plek waar de bevers van het land het water in gaan en andersom.

De dag vloog voorbij! We werden getrakteerd op een pittige regenbui, maar die duurde gelukkig niet heel lang en al snel waren we weer droog. Op de terugweg over het water kwamen we in een iets benarde situatie terecht: 2 van de 3 bootjes liepen vast op een zandbank. Dat was wel even spannend, wat als we niet meer los zouden komen?

Het bootje met schipper Han voer de juiste koers en had geen last van ondiep water en het bootje met schipper Pieter kon zich uiteindelijk achteruit varende losrukken en dieper water opzoeken. De boot met schipper Geert zat iets vaster, om los te komen moest de rest van het gezelschap op een kluitje op de voorsteven gaan zitten om de schroef aan de achtersteven los te krijgen. En gelukkig, het lukte om los te komen en de weg te vervolgen.

Al met al was het een heerlijke en gezellige dag, die we met het grootste deel van de deelnemers afsloten op het terras van Smaakwater in Raamsdonkveer.

Een langere versie van dit verslag met meer foto's en informatie over waargenomen beestjes is te vinden via www.ivn.nl/afdeling/eemland/ >> werkgroep Excursies

Met name de ontwikkelingen rond Paleis Soestdijk zouden een aantasting van het gebied rond het paleis kunnen zijn vanwege bouwplannen. 'We kunnen als IVN niet afzijdig zijn. De ontwikkelingen verontrusten me', zegt René.

Harm Jan merkt op dat de werkgroep op papier nog bestaat, hij is nota bene zelf het enige lid. Het bestuur heeft wel aandacht voor ontwikkelingen. Er zijn signalen binnengekomen over onder meer de omstreden komst van een theehuis bij Lage Vuursche en de geplande windturbine bij de rioolzuivering in Amersfoort, op de grens van Soest. Andere ontwikkelingen die worden genoemd zijn de Atlas van de Regio Amersfoort, waarin weinig over het milieu staat. Ook de nieuwe Omgevingswet, op grond waarvan de gemeenten voortaan omgevingsplannen moeten maken, is een ontwikkeling die in de gaten gehouden kan worden. Datzelfde geldt voor de nieuwe Natuurbeschermingswet. Die vervangt vanaf 1 januari 2017 drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet.

Besluit: het bestuur gaat de werkgroep reanimeren. René wil graag een steentje bijdragen. Wellicht is er samenwerking mogelijk met andere bezorgde organisaties zoals Mooi Baarn of Stichting Behoud de Eemvallei.

Nelleke Bary stelt voor om goede contacten te onderhouden met gemeenten, maar niet direct met officieel protest te komen, dat is ongelooflijk veel werk. Zij heeft contact met Eemnes, Wim Smeets met Bunschoten.

-De Japanse duizendknoop is een plaag in met name Eemnes en Baarn. Ook in de Korte Duinen woekert deze plant. Gemeenten zijn bezig die te bestrijden. Alert op zijn. Geen actie.

9. Sluiting

Harm Jan sluit de vergadering en nodigt iedereen uit voor een glaasje en de lezing na de pauze.

Lezing over spinnen

Hennie de Bruin uit Amersfoort houdt na de ALV een boeiende lezing met foto's van spinnen in en om het huis.

Om te onthouden:

-Spinnen hebben acht poten. Hun zicht is slecht. Ze hebben meestal acht ogen, behalve de zesoogspin. Hun tasters of voelsprietten worden ook wel palpen genoemd.

-De meest merkwaardige namen komen langs: prachtkogelspin, venstersectorspin, zakspin, tandkaak, schorsmarpissa, boomzesoog, viervlekwielwebspin, heidekaardje, getijgerde lijmspuiter, stalmuursluiper, boomzebraspin, eikensingragspin, struikspin, lantaarnspin, hangmatspin, kraamwebspin, herfsthangmatspin, koffieboonspin, struikspin, tuinrenspin, driestreepspin, doolhofspin, komkommerspin, masterspinnetje.

-Er zijn diverse soorten webben: wielweb (bekendste), matweb, hangmatweb, kaardeweb, struikdraden. Er zijn ook spinnen zonder web, die jagen op hun prooi.

INDIEN ONBESTELBAAR:
EREPRIJSSTRAAT 88
3765 AL SOEST

Vier seizoenen, één tuincentrum!

Het tuincentrum waar het draait om alles dat leeft, groeit en bloeit. Een zee aan levend groen staat u als ontvangst-comité op te wachten. Met verkwikkende geuren en een bonte pracht aan kleuren. Heerlijk om in te vertoeven.

Veel van onze bezoekers maken van hun "tuininkopen" een uitje. Lekker tuinstruinen, kiezen uit de wekelijkse aanbiedingen, leerzaam praatje maken met onze medewerkers en andere groenliefhebbers en wat eten en drinken in ons restaurant De Kastelein.

't Vaarderhoogt houdt regelmatig leuke publieksmanifestaties. Wilt u daarvan op de hoogte worden gehouden, meld u dan aan op onze site www.vaarderhoogt.nl.

Dorresteinweg 72b Soest, 035 - 6012883, www.vaarderhoogt.nl

*Eemland Diervoerders
Ook voor al uw
vogelbenodigdheden!*

**EEMLAND
DIERVOEDERS**

Birkstraat 125a
3768 HE Soest
Telefoon 033 461 87 14

info@eemlanddiervoerders.nl
www.eemlanddiervoerders.nl

ma t/m vr 8:00 - 18:00
zaterdag 8:00 - 16:00

DE GROOTSTE EN VOORDELIGSTE IN DIERVOEDING